

els
nostres
autors 83

Àngel
Guimerà

Mar i cel

Introducció de
Ramon Bacardit

bromera

ACTE PRIMER

(Cambra d'un vaixell de CORSARIS algerins. El pal major atravessa l'escena. Al fons, a la dreta, la porta d'un camarot; al fons, a l'esquerra, l'escala que condueix a la coberta, veient-se després de l'últim graó, per entre les cordes, el cel. A la dreta de l'escena una finestra per on guaita un canó, descobrint-se per ella el mar i el cel. A l'esquerra la llitera de SAÏD. Davant del pal major, entre la porta del camarot i la porta de l'escala, caixes i sacs; sobre d'ells, un gros fanal apagat. Per l'escena una taula i tamborets; penjant dels murs, armes, cadenes amb grapes, eines d'abordatge, etc.

És el caient de la tarda.)

ESCENA PRIMERA

(SAÏD dormit en la llitera. HASSÈN dret al seu costat; JOANOT assegut, recolzat en la taula; MAHOMET assegut a terra netejant armes que les dona a OSMAN perquè les pengi per les parets i del pal major.)

MAHOMET.

Té, penja-la. Ja està.

(Dóna a OSMAN una arma que acaba de netejar.)

OSMAN.

Do'm. Mes la fulla...

(Tornant-la a MAHOMET.)

MAHOMET.

A veure? És sang de l'altra nit.

(L'hi torna a donar.)

OSMAN. *(A JOANOT, que s'ha sorprès com si el desesperessin.)*

Apartà't.

MAHOMET.

Combats prou ne tindrem que la netegin:
la sang amb sang se treu.

OSMAN. (*Mirant de pas per la finestra.*)

Damunt les ones
llisquem com a dofins; la tramuntana
bufa de bo; no sents? Si gaire dura,
dintre d'Alger abans de quatre dies.

MAHOMET.

Això si ho vol l'arraix. Té; vés.

(*Li dóna una altra arma.*)

OSMAN.

Encara

no en té prou amb la presa de Mallorca?
Do'm. Galeots com aquell, que pocs se'n veuen!

MAHOMET.

Que et cansa el treballar? Presa doblada
millor seria.

HASSÈN. (*Quina impaciència s'haurà marcat.*)

Que Saïd reposa!

Si el desperteu, de cap a mar vos tiro.

OSMAN. (*A MAHOMET.*)

Parla baix.

(*Segueixen conversant els dos.*)

HASSÈN. (*A part.*)

Maleïts!

JOANOT. (*Amb fonda tristesa. A part.*)

Si la meva ànima
com la seva es tornés!... Ells són ditxosos,
i jo ho fóra oblidan. Mes com s'oblida?

OSMAN.

Hassèn!

HASSÈN. Què vols?

OSMAN. Encara, doncs, té febre?

MAHOMET.

I tal si en deu tenir!

HASSÈN. (*Sempre reganyós.*)

No; ja és passada;
mes li convé el repòs.

OSMAN. I la ferida?

HASSÈN.

Per sort no va ser res.

MAHOMET. Mes com...

HASSÈN. (*Satisfet.*)

Jo hi era.

Lo meu lloc, ja el sabeu; tot just ressona
dintre la nau el corn de l'abordatge
poso mà a la destràl, i apa, a seguir-lo,
com mastí vigilant tresca que tresca.
Saltà el primer a l'enemiga fusta;
jo al darrera. Ja hi sóc: tot d'una un ferro
l'amença traïdor; roda pels aires
ma destràl, ferma al puny, xiulant s'acota
i esberlada pel mig com una síndria,

caigué una testa desviant una arma.
Veieu, doncs, la ferida si és lleugera:
al braç i... res: feta d'un mort al caure.

OSMAN.

Si Ismul no hagués finat! Ell l'entenia,
l'art de curar.

HASSÈN. Oh, qui com ell!

MAHOMET. (*Rient.*)

Que curi

taurons.

OSMAN. D'ell una bala en féu dos trossos.

MAHOMET. (*Rient.*)

Mort, que era lleig!

OSMAN. Jo per Saïd ho sento.

HASSÈN.

Si us plau per força el cura la cristiana.

MAHOMET.

Per ser curat d'eixes mans tan fines
bon goig el pendre mal!

HASSÈN. (*Cremat.*)

Ell a les dones

que caça sobre el mar en sa galera,
com que són per l'harem, ni se les mira.

OSMAN.

Diu que anava a ser monja.

MAHOMET. (*Rient.*)

Sí, doncs ara...

OSMAN.

Joanot!

JOANOT. (*Sobtat.*)

Què!

OSMAN. Acosta't.

JOANOT. (*Amb avorriment.*)

No: deixa'm.

OSMAN.

Quin home!

MAHOMET.

Té: un punyal.

(*Amb empunyadura de creu. L'entrega a OSMAN.*)

OSMAN. I que és bo.

MAHOMET.

Dels cristians era.

(*OSMAN el penja en lloc visible.*)

Tingues compte amb la fulla; fins quiet talla.

Jo só vell; mes d'ençà que duc l'ofici,

com la d'abans-d'ahir no he vist cap presa.

De primer la xicota, que no és nostra;

després aqueix vellot, lo pare d'ella,

que és ric i es comprarà; la carga ajunta-hi,

i el patró i gent de mar...

OSMAN.

Quants són els presos?

HASSÈN.

Vint-i-vuit pel cap baix.

MAHOMET.

Quinze mil dobles

jo en daria a l'engròs, fent curt encara.

OSMAN.

Quinze mil dobles! Ah, si fossen meves!

Què quinze... Mil tan sols.

MAHOMET.

Sí; mai fan nosa.

(SAÏD se desperta i escolta.)

OSMAN.

Tu; a ta edat! Què en faries?

MAHOMET.

Jo? Tenir-les.

OSMAN. *(Rient.)*

Pst! Tenir-les!

HASSÈN.

Doncs tu? Digues.

OSMAN.

Donar-les.

Si mil dobles tingués i un peu a terra...

qui com jo nat al món amb més ventura!

Mil dobles! Hi ha una dona que m'estima

allà a l'Alger; só pobre; és ric son pare...

Si mil dobles tingués, ja fóra meva.

MAHOMET.

Roba an ella; no en tens...

OSMAN.

Deixem-ho córrer.

MAHOMET. *(Rient.)*

Sols pel gust de robar robes tot dia

i escrúpols tens per ella que et fa falta?

(Riu en MAHOMET i HASSÈN.)

OSMAN.

I tu què en saps, d'això? D'altra manera...
A mi m'estima; estima als que la volten;
i si jo la robés li partiria
lo cor en dos meitats: primer d'un altre.

SAÏD.

Osman!

OSMAN. Senyor!

SAÏD. (*Tirant-li un anell que s'ha tret.*)

Té aquest anell. Mil dobles
a Alger te'n donaran.

OSMAN. (*Lo recull: de cop ho creu; després no, i va a tornar-lo.*)

I és cert? No!

SAÏD.

Pren-lo!

i bona sort.

OSMAN. Saïd!...

MAHOMET. (*Murmurant.*)

Boig! Tot ho dóna.

HASSÈN. (*A MAHOMET.*)

Quan ell ho fa...

SAÏD. D'altre home la veuries?

OSMAN.

Abans que això arribés, per no sentir-ho
lo clot m'hauria obert al fons de l'aigua.

SAÏD. (*Satisfet.*)

Bé!

(*A MAHOMET, OSMAN i JOANOT.*)

Aneu.

(Cridant a HASSÈN.)

Hassèn!

(Per los altres que encara no són fora.)

A fora he dit... *(A part.)* La bena
que em rellisca.

(A HASSÈN amb frenesí.)

No ho veus? Que mal la poses!

HASSÈN.

Senyor...

*(L'hi arregla mentres se'n van escala amunt los
demés.)*

JOANOT. *(Des de mitja escala. A part.)*

Un altre cop jo l'he somniada!...

Ma esposa! Oh, quin passat! Jo me'l vull treure
del cor!

SAÏD. *(A HASSÈN, que no li ha arreglat bé la bena.)*

Mal llamp! No en saps! Vés: la captiva
que vinga tot seguit. Ismul me falta!